

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä laiksi äitiysrahan määrästä vuonna 1985

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan sairausvakuutuksen menojen kasvun hidastamiseksi tarkistettaviksi sairausvakuutuslain mukaisia vakuutetun itsensä suoritettavia osuuksia tutkimus-, hoito-, lääke- ja matkakustannuksista sekä alennettaviksi työterveyshuollosta suoritettavia korvauksia. Lisäksi eh-

dotetaan lykättäväksi äitiysrahan tason korottamista päivärahan suuruiseksi.

Muutokset on tarkoitettu saattaa voimaan vuoden 1985 alusta.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1985.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Vakuutetun omavastuuosuuksien tarkistaminen

Sairausvakuutuslain (364/63) 8 §:n 1 momentin mukaan vakuutetulla on oikeus saada lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvausta kolme neljänestä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 20 markkaa. Saman lain 9 §:n mukaan korvataan lääkärin määräämistä lääkkeistä puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan sairausvakuutuslain 10 §:n 1 momentin mukaan kokonaan vakuutetulle siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohti ylittävät 15 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkärissä, sairaanhoitolaitoksessa, laboratorio- ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen

ammattikoulutuksen saaneen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista. Edellä mainittuja markkamääriä on tarkistettu viimeksi kuluvan vuoden alusta lukien.

Sairausvakuutuksen menojen vähentämiseksi ja rahan arvon alentumisen vuoksi kiinteiden omavastuuosuuksien määriä olisi tarkistettava. Tämän vuoksi ehdotetaan sairausvakuutuslain mukaisia omavastuuosuuksia tarkistettaviksi tutkimus- ja hoitokustannusten sekä lääkkeiden osalta 20 markasta 30 markkaan ja matkakustannusten osalta 15 markasta 20 markkaan.

1.2. Työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Sairausvakuutuslain 29 §:n 1 momentin mukaan työnantajalla on oikeus saada kansaneläkelaitokselta korvausta veivollisuudekseen säädetyn tai määrätyn työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Sama oikeus on yrittäjällä ja muulla omaa työtään tekevällä. Jos terveyskeskus on antanut yrittäjälle tai muulle

omaa työtään tekevälle työterveyshuoltopalveluksia, terveyskeskusta ylläpitävällä kunnalla on oikeus saada korvausta kansaneläkelaitokselta antamistaan palveluista. Työnantajalla on lisäksi oikeus saada korvausta työntekijöilleen tai heidän perheenjäsenilleen järjestämästään vapaaehtoisesta työterveyshuollosta ja muusta terveydenhuollosta.

Työterveyshuollon kustannuksista maksettavan korvauksen suuruudesta säädetään sairausvakuutuslain 29 a §:ssä. Sen mukaan valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan työterveyshuollosta ja muusta terveydenhuollosta aiheutuvista kustannuksista suoritetaan korvausta kolme viidennestä siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Sairausvakuutuksen menojen kasvun hidastamiseksi ehdotetaan, että sairausvakuutuslain 29 §:ssä tarkoitettua työterveyshuollosta ja muusta terveydenhuollosta korvattava osuus alennettaisiin puoleen.

1.3. Äitiysrahan määrän tarkistaminen

Sairausvakuutuslain 16 §:n 1 momentin mukaan päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, joka vuoden 1984 tasossa on 35,10 markkaa lisättyinä 30 prosentilla vakuutetun viimeksi toimitetussa verotuksessa todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 75 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 75 000 markkaa, päivärahan määrä on 80 prosenttia 75 000 markan kolmassadasosasta lisättyinä 50 prosentilla 75 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 120 000 markkaa, päiväraha määrätään muutoin kuin edellä, mutta 120 000 markkaa ylittävältä osalta lisäys on 30 prosenttia sanotun markkamäärän ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen. Samat säännökset koskevat äitiysrahaa, jota suoritetaan 258 arkipäivältä. Sairausvakuutuslain muuttamisesta 29 päivänä joulukuuta 1983 annetun lain (1119/83) voimaantulosäännöksen mukaan äitiysrahan määrä 100 ensimmäisen arkipäivän jälkeen laskeaan kuitenkin vuoden 1984 loppuun siten, että 16 §:ssä mainitun 80 prosentin sijasta käytetään prosenttilukua 70.

Koska nykyisessä taloudellisessa tilanteessa on edelleen välttämätöntä hidastaa sairausvakuutuksen menojen kasvua, ehdotetaan, että äitiysrahan

suuruus 100 arkipäivän jälkeiseltä ajalta määrätäisiin edelleen vuoden 1985 loppuun soveltamalla sairausvakuutuslain 16 §:ssä säädetyn 80 prosentin sijasta prosenttilukua 70.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Äitiysrahan korotuksen lykkääminen 100 arkipäivän jälkeiseltä ajalta päivärahan suuruiseksi vähentäisi sairausvakuutuksen menoja vuonna 1985 arviolta 130 miljoonalla markalla. Vakuutetun omavastuuosuuden korottaminen vähentäisi lisäksi sairausvakuutuksen menoja lääkkeiden osalta arviolta 53 miljoonalla markalla, tutkimus- ja hoitokustannusten osalta 10 miljoonalla markalla ja matkakustannusten osalta 22 miljoonalla markalla vuonna 1985.

Edellä mainitut vähennykset sairausvakuutuksen menoihin, arviolta yhteensä 215 miljoonaa markkaa, on otettu huomioon valtion vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesityksen asianomaisen momentin määrärahan suuruutta mitoitettaessa.

Sairausvakuutuslain 30 c §:n mukaan korvausta työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista on haettava kansaneläkelaitokselta 6 kuukauden kuluessa työnantajan osalta tilikauden, joka yleensä on kalenterivuosi, päättymistä sekä yrittäjän ja muun omaa työtä tekevän osalta sanotussa ajassa kustannusten syntymisestä. Kansaneläkelaitoksen vuonna 1985 maksamista työterveyshuollon kustannuksista kohdistuu pääosa vuoteen 1984, ja kansaneläkelaitoksen suorittama korvaus niistä määräytyy vuonna 1984 voimassa olevien säännösten mukaan. Näin ollen työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvausten alentuminen vaikuttaisi sairausvakuutuksen menoihin varsinaisesti vasta vuonna 1986. Toimenpiteen sairausvakuutusmenoja vähentävä vaikutus vuonna 1986 olisi työterveyshuollon nykytasolla 60 miljoonaa markkaa.

3. Esityksen vaikutus muihin viireillä oleviin esityksiin

Hallitus on 24 päivänä helmikuuta 1984 antanut eduskunnalle esityksen laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta (hall. es. 19/1984 vp.), jonka käsittely on kesken. Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi lääkkeiden korvaamista koskevia säännöksiä, muun muassa sairausvakuutuslain 9

§:ää. Uusi korvausjärjestelmä on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1986 alusta. Tämän vuoksi sairausvakuutuslain 9 §:ää ehdotetaan nyt muutettavaksi väliaikaisesti vuodeksi 1985. Ehdotus lääkkeistä suoritettavan omavastuusuuden korotuksesta 20 markasta 30 markkaan olisi kuitenkin otettava huomioon edellä mainittua hallituksen esitystä käsiteltäessä.

4. Voimaantulo

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1985. Muutokset on tarkoitus näin ollen saattaa voimaan vuoden 1985 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiesitykset:

1.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 8 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti ja 29 a §:n 1 momentti sekä väliaikaisesti 9 §,

sellaisina kuin näistä ovat 8 §:n 1 momentti, 9 § ja 10 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1119/83) sekä 29 a §:n 1 momentti 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (745/78), näin kuuluviksi:

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitusta lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljänestä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 30 markkaa. Sama olkoon laki, jos lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrätyt tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määräytyiksi.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja lääkkeitä korvataan puolet 30 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikeaa ja pitkäaikaista sairautta varten tarvittavat välttämättömät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan siinä laajuudessa kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Asetuksella säädetään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

10 §

Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan vakuutetulle kokonaan siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohti ylittävät 20 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkärissä, sairaanhoitolaitoksessa, laboratorio- ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista.

29 a §

Valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan 29 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista korvataan puolet siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Ennen perusteiden vahvistamista on työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen asiasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Tämän lain 9 §:ää sovelletaan kuitenkin vain vuonna 1985 syntyneisiin kustannuksiin.

Tätä lakia sovelletaan niihin kustannuksiin, jotka ovat syntyneet lain voimaantulon jälkeen.

2.

Laki**äitiysrahan määrästä vuonna 1985**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Poiketen siitä, mitä sairausvakuutuslain 16 §:ssä, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1119/83), ja 22 §:ssä, sellaisena kuin se on 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (471/81), on säädetty, vuonna 1985 äitiysrahan määrä 100 ensimmäisen arkipäivän jälkeen lasketaan siten, että 16 §:ssä mainitun prosenttiluvun 80 sijasta käytetään prosenttilukua 70, ei kuitenkaan, jos vakuutettu on sanottuna aikana sairausvakuutuslain 14 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla työkyvytön.

2 §

Mitä 1 §:ssä on säädetty, sovelletaan vastaavasti laskettaessa isälle ja ottoisälle suoritettavan äitiysrahan määrää.

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985 ja on voimassa sanotun vuoden loppuun.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1984**Tasavallan Presidentti****MAUNO KOIVISTO**Sosiaali- ja terveysministeri *Eeva Kuuskoski-Vikasmaa*

1.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 8 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti ja 29 a §:n 1 momentti sekä väliaikaisesti 9 §, sellaisina kuin näistä ovat 8 §:n 1 momentti, 9 § ja 10 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1119/83) sekä 29 a §:n 1 momentti 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (745/78), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitusta lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljännestä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 20 markkaa. Sama olkoon laki, jos lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrätut tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määrättyiksi.

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitusta lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljännestä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 30 markkaa. Sama olkoon laki, jos lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrätut tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määrättyiksi.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitusta lääkkeitä korvataan puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikeaa ja pitkäaikaista sairautta varten tarvittavat välttämättömät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan siinä laajuudessa kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Asetuksella säädetään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitusta lääkkeitä korvataan puolet 30 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikeaa ja pitkäaikaista sairautta varten tarvittavat välttämättömät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan siinä laajuudessa kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Asetuksella säädetään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

10 §

Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan vakuutetulle

10 §

Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan vakuute-

Voimassa oleva laki

kokonaan siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohti ylittävät 15 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkärissä, sairaanhoitolaitoksessa, laboratorio- ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista.

29 a §

Valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan 29 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista maksetaan korvausta kolmeviidennes-
tä siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Ennen perusteiden vahvistamista on työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen asiasta.

Ehdotus

tulle kokonaan siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohti ylittävät 20 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkärissä, sairaanhoitolaitoksessa, laboratorio- ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista.

29 a §

Valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan 29 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista *korvataan puolet* siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Ennen perusteiden vahvistamista on työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen asiasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Tämän lain 9 §:ää sovelletaan kuitenkin vain vuonna 1985 syntyneisiin kustannuksiin.

Tätä lakia sovelletaan niihin kustannuksiin, jotka ovat syntyneet lain voimaantulon jälkeen.
